

tohoto řu. Rozdíl mezi oběma místy zákonnými spočívá prý v tom, v jakém obvodu šíření nepravdivé zprávy se děje. U řis. 1. jde prý o omezený obvod, kdežto řis. 2 se vztahuje na celý obvod republiky. V tomto případě byla zpráva uveřejněna jen v malých venkovských časopisech, takže mohla dojít k vědomí čtenářů jen ve velmi nepatrném okrsku. Stížnost je bezdůvodna. Pro náhled stížnosti neskytá jasné znění, smysl a účel zákona naprosto žádné opory. Šíření nepravdivých zpráv je buď přestupkem (řis. 1) neb přečinem (řis. 2) dle toho, jaké následky šíření to má v zápětí. Následky ty jsou uvedeny výčetmo a je způsobení překotného a hromadného vybírání vkladů zařazeno mezi následky, v řis. 2 vypočtené. Již tato okolnost vylučuje použití řis. 1 na tento případ. K tomu přistupuje, že v řis. 2, zejména pokud jde o překotné a hromadné vybírání vkladů, činí se trestnost odvislou vůbec jen od vzejití tohoto účinku bez ohledu na to, v jakém územním okruhu nepravdivá zpráva našla svého rozšíření. Náhled zmateční stížnosti činil by ustanovení řis. 2 přímo illusorním v těch případech, kdy nepravdivá zpráva týkala by se peněžních ústavů, jichž působnost je předem omezena jen na určitý kraj nebo místo. Činnost obžalovaného podřaděna byla pod správné ustanovení zákonné i není tu podkladu k dovolávání se důvodu zmatečnosti řis. 10 řu 281 tr. ř.

Čís. 1573.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, řis. 50 sb. z. a n.

Pokud výrok, že státní úřad nakládá různým způsobem s příslušníky té a oné národnosti, jest rušením obecného míru podle řu 14 řis. 3 zákona.

(Rozh. ze dne 27. března 1924, Zm II 86/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Moravské Ostravě ze dne 8. ledna 1924, jímž stěžovatel byl uznán vinným přečinem podle řu 14 řis. 3 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost je v právu, pokud dle řis. 9 písm. a) řu 281 tr. ř. namítá, že napadený rozsudek nezjišťuje úmyslu předpokládaného řem 14 řis. 3 zákona na ochranu republiky. Rozhodovací důvody prvé stolice zjišťují, že stěžovatel pronesl na schůzi výrok, že Češi přepisovali sčítací archy Polákům a že Čechům se nestalo za to nic, a, kdyby to udělal Polák, že by dostal — jako obžalovaný sám — 10.000 Kč pokuty. Výrokem projevené tvrzení, že státními úřady nakládá se — co do stíhání protiprávních činů — jinak s příslušníky té a jinak s příslušníky oné národnosti, je způsobilé vzbuditi v národnostní skupině, jejíž příslušníci prý se stihají, pocit, že jsou zkracováni oproti národnostní

skupině, jejíž příslušníci se prý nestihají, a z pocitu zkrácení může vyvěrati zášť skupiny prý zkrácené proti skupině, již prý se nadřazuje. Nelze proto shledati právní omyl v tom, že nalézací soud shledává ve zjištěném projevu stěžovatelově výrok takového rázu, že popuzoval k zášti proti české národnosti, to tím méně, že soud odůvodňuje závěr poukazem na dojem svědků (posluchačů), že řeč obžalovaného byla štvavou, kterýžto poukaz jest arcit' seslaben poukazem na další dojem svědků, že řeč směřovala k tomu, aby česká strana nebyla volena, nýbrž jen strana polská. Avšak zákonem stíhané popuzování je činností úmyslnou. Projevem, o který jde, jest proto skutková podstata přečinu Šu 14 čís. 3 zmíněného zákona naplněna jen tehdy, směřoval-li úmysl obžalovaného k tomu, by nastal onen účinek, jaký z projevu objektivně nastati mohl, nebo, byl-li si obžalovaný při nejmenším vědom toho, že z jeho projevu onen účinek nastati může, pojav takto účinek ve svůj úmysl. Po této subjektivní stránce rozhodovací důvody první stolice o skutku obžalovaného neuvažují a nezjišťují, zda učinil stěžovatel projev, o který jde, v úmyslu neb alespoň u vědomí shora vytčeném. Takových úvah a zjištění bylo třeba. Nesl-li se úmysl obžalovaného směrem, svědky naznačeným, aniž si byl vědom, že používá k volební agitaci pro určitou stranu projevu, z něhož naznačený účinek nastati může, nelze ho činiti zodpovědným za nebezpečí, jaké mohlo — aniž tomu obžalovaný chtěl a aniž je předvídal — z jeho řeči nastati pro národnostní mír mezi různými skupinami obyvatelstva vzbuzením záští jedné proti druhé. Oproti tomu zodpovídá obžalovaný za toto nebezpečí s hlediska Šu 14 čís. 3 zmíněného zákona, pak-li směřoval jeho úmysl přímo k popuzování k zášti proti české skupině obyvatelů obce, o kterou jde, pro jejich národnost a nebo, pakli byl si alespoň vědom, že tento účinek z jeho projevu nastati může. Pro nedostatek onoho zjištění není skutková podstata trestného činu, jímž byl obžalovaný za vina uznán, opodstatněna zjištěnými skutečnostmi po stránce subjektivní. Odsuzující výrok spočívá na nesprávném použití zákona. Bylo jej z důvodu čís. 9 písm. a) Šu 281 jako zmatečný zrušiti, aniž bylo třeba, zabývatí se ostatními vývody stížnosti. Pro doličenou nedostatečnost skutkových zjištění nelze se obejítí bez nového hlavního přelíčení ve stolici první. Stížnosti bylo proto se souhlasem generálního prokurátora podle Šu 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 vyhověno ihned v zasedání neveřejném.

Čís. 1574.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Souběh trestního zákona (§ 305) se zákonem na ochranu republiky (§ 15).

Pod skutkovou podstatu Šu 15 zákona (§u 305 tr. zák.) spadá již všeobecné podněcování k individuálně neurčitým trestným činům.

Ustanovení Šu 305 tr. zák. jest mírnějším.

(Rozh. ze dne 28. března 1924, Kr II 454/23.)